

Νευροδιαφορετικότητα και Εφηβεία:

Σώμα, Σχέσεις και Συναίνεση

Συναίνεση στις Σχέσεις

Σχέδιο
Μαθήματος

amaze

Φορέας Υλοποίησης:

Με τη συγχρηματοδότηση:

Εκπαιδευτικό σενάριο

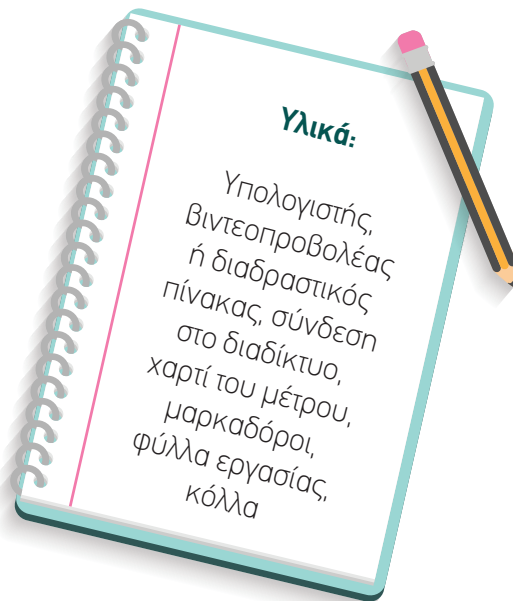

Σύνδεσμος Βίντεο: https://www.youtube.com/watch?v=QuWQmTboO_Q

Διάρκεια 90'

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Το παρακάτω εκπαιδευτικό σενάριο είναι μια πρόταση αξιοποίησης του οπτικοακουστικού υλικού για την τάξη. Οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν καλύτερα τις ανάγκες της ομάδας τους, όπως επίσης το επίπεδο κατανόησης των μαθητών/-τριών τους, έτσι μπορούν να κάνουν τις ανάλογες προσαρμογές για την καλύτερη αξιοποίηση της πρότασης.

ΣΤΟΧΟΙ

Από τον Διεθνή Τεχνικό Οδηγό για τη Σεξουαλική Εκπαίδευση UNESCO 2018
4.2 Συναίνεση, Ιδιωτικότητα και Σωματική Ακεραιότητα

Βασική ιδέα: Η συναίνεση είναι ζωτικής σημασίας για την υγιή, ευχάριστη και συναινετική σεξουαλική συμπεριφορά

Οι μαθητές/-τριες θα μπορούν να:

- Αντιληφθούν την έννοια της συναίνεσης (γνώση)
- Εξασκηθούν στο να δίνουν ή να ζητούν συναίνεση, να λένε όχι και να σέβονται μια απόφαση σε συναινετικά πλαίσια (δεξιότητα)
- Κατανοήσουν ότι ένα άτομο υπό την επήρεια ουσιών και αλκοόλ δεν μπορεί να συναινέσει και υπάρχουν ποινικές συνέπειες σε περίπτωση παραβίασης (στάση/αξία)

Σημείωση: Το βίντεο χρησιμοποιεί μεταφορές, κυρίως με βάση τα αθλήματα, για να προσεγγίσει τη συναίνεση στα πλαίσια μιας ρομαντικής ή ερωτικής σχέσης. Η μεταφορική αυτή συσχέτιση μπορεί να δυσκολέψει κάποια παιδιά γι' αυτό προτείνουμε το βίντεο να παρουσιαστεί προς το τέλος αυτού του μαθήματος.

Πράσινο, κόκκινο, σπιτάκι (10')

Εκτυπώνουμε και πλαστικοποιούμε τα πράσινα και τα κόκκινα καρτελάκια (Παράρτημα 1) και δίνουμε σε κάθε μαθητή/-τρια από ένα ζευγάρι καρτών.

Εξηγούμε ότι θα διαβάσουμε μια σειρά από προτάσεις. Αν ο μαθητής/-τρια συμφωνεί με την πρόταση ή θεωρεί ότι σχεδόν συμφωνεί, θα σηκώνει το πράσινο καρτελάκι. Αν διαφωνεί, ή είναι κοντά στο να διαφωνήσει, θα σηκώνει το κόκκινο καρτελάκι. Αν όμως χρειάζεται ακόμη να το σκεφτεί, ή δεν είναι σίγουρος/-η, θα σχηματίζει με τα χέρια του ένα τρίγωνο πάνω από το κεφάλι του, σαν την σκεπή ενός σπιτιού.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Οι γονείς μου έχουν δικαίωμα να διαβάζουν τα μηνύματα στο κινητό μου.
2. Μπορώ να πάω σε ένα πάρτι χωρίς να είμαι καλεσμένος/-η.
3. Μπορεί ο φίλος/-η μου να παραγγείλει φαγητό για μένα χωρίς να με ρωτήσει, αφού ξέρει τι μου αρέσει.
4. Μπορώ να κρατήσω ένα πορτοφόλι που βρήκα στο δρόμο.
5. Αν κάποιος δε σου πει ΟΧΙ μπορεί να είναι και ΝΑΙ.
6. Μπορώ να πάρω τη ζωγραφιά κάποιου άλλου και να την παρουσιάσω ως δική μου.
7. Μπορεί κάποιος να με ακουμπήσει στην πλάτη χωρίς να με ρωτήσει.
8. Μπορεί ο διπλανός μου να πάρει ένα μολύβι από την κασετίνα μου χωρίς να ρωτήσει.
9. Μπορεί ένας φίλος μου να δοκιμάσει το φαγητό μου χωρίς να ρωτήσει.

Ιδεοθύελλα (10')

Γράφουμε στη μέση του πίνακα «ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΠΟΥ ΚΑΝΩ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ Ή ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ» και βοηθάμε τους μαθητές/-τριες να εκφράσουν τις σκέψεις τους.

Σημειώνουμε στον πίνακα τις προτάσεις των παιδιών.

Όταν έχει σχηματιστεί το αραχνόγραμμα με αρκετές προτάσεις, ρωτάμε τα παιδιά αν αυτά τα πράγματα θέλουν πάντα να τα κάνουν ή κάποιες φορές δεν θέλουν. Τα βοηθάμε να δώσουν παραδείγματα. Για παράδειγμα: Μου αρέσει να τρώω με τους φίλους μου αλλά όχι όταν έχω πονοκέφαλο.

Βοηθάμε τα παιδιά να καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι στην καθημερινότητά μας κάνουμε πολλά πράγματα μαζί με άλλους ανθρώπους. Ωστόσο, το ίδιο πράγμα μπορεί κάποιες φορές να μας αρέσει και άλλες όχι, ανάλογα με τη στιγμή, το άτομο, τη διάθεσή μας ή για άλλους προσωπικούς λόγους.

Πώς λέγεται αυτό; (5')

Εξηγούμε ότι στο σημερινό μάθημα θα ασχοληθούμε με μια πολύ σημαντική έννοια / λέξη που βοηθάει στις σχέσεις μας με τους άλλους ανθρώπους.

Γράφουμε στον πίνακα τη λέξη ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ και βεβαιωνόμαστε ότι τα παιδιά γνωρίζουν ότι σημαίνει συμφωνία ή συγκατάθεση για κάτι.

Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και παραδείγματα από το αραχνόγραμμα της προηγούμενης δραστηριότητας για την εμπέδωση της έννοιας.

Είναι συναίνεση όταν... (10')

Προβάλουμε στον πίνακα την εικόνα του Παραρτήματος 2. Εξηγούμε ότι στην εικόνα υπάρχουν φράσεις ή σήματα ή εκφράσεις με το σώμα που δείχνουν ότι συμφωνούμε ή διαφωνούμε για κάτι.

Συζητάμε με τους μαθητές και τις μαθήτριες την εικόνα.

Εξηγούμε ότι είτε με λόγια, είτε με το σώμα ότι η συναίνεση πρέπει να δηλώνεται δυναμικά.

Ζητάμε από τα παιδιά να διαβάσουν τις φράσεις ή να δηλώσουν τις χειρονομίες με τρόπο δυναμικό.

Στον κινηματογράφο (20')

Λέμε ότι θα παίξουμε ένα παιχνίδι ρόλων και ζητάμε δύο εθελοντές/-ριες. Διαβάζουμε στην τάξη την παρακάτω ιστορία και ζητάμε από τα παιδιά εθελοντές/-ριες να την παίξουν.

Ο Γιάννης και η Ελένη είναι ζευγάρι. Το απόγευμα της Παρασκευής πήγαν στον κινηματογράφο. Να τι έγινε... Πρώτα, ο Γιάννης είχε ένα σακουλάκι με ποπ-κρν. Κάποια στιγμή η Ελένη άπλωσε το χέρι της στο σακουλάκι.

Τα παιδιά παίζουν τη σκηνή και σε αυτό το σημείο, η/ο εκπαιδευτικός λέει **cut** (σα να γίνεται γύρισμα ταινίας) και η σκηνή παγώνει.

Συζητάμε με τα παιδιά τι έγινε σε αυτό το σημείο και καταλήγουμε ότι θα έπρεπε η Ελένη να ρωτήσει, αν μπορεί να πάρει ποπ-κόρν από τον Γιάννη.

Αλλάζουμε λοιπόν την ιστορία. Λέμε στα παιδιά ότι θα πάμε λίγο πίσω.

Πρώτα, ο Γιάννης είχε ένα σακουλάκι με ποπ-κόρν. Κάποια στιγμή η Ελένη πλησίασε το στόμα της στο αυτί του Γιάννη και του ψιθύρισε «μπορώ να πάρω λίγα ποπ-κόρν;». Ο Γιάννης κούνησε το κεφάλι του καταφατικά και η Ελένη άπλωσε το χέρι της στο σακουλάκι.

Η ιστορία συνεχίζεται...

Λίγο αργότερα, ο Γιάννης προσπάθησε να πιάσει το χέρι της Ελένης, αλλά αυτή έδειξε δυσαρεστημένη...

Τα παιδιά παίζουν τη σκηνή και η/ο εκπαιδευτικός ξαναλέει **cut**. Ρωτάμε τα παιδιά για ποιους λόγους έδειξε δυσαρεστημένη η Ελένη. Τα βοηθάμε να καταλήξουν ότι ο Γιάννης δε τη ρώτησε αν θέλει να της ακουμπήσει το χέρι και δεν έχει συναίνεση.

Αλλάζουμε λοιπόν πάλι την ιστορία.

Λίγο αργότερα, ο Γιάννης άπλωσε το χέρι του προς την Ελένη, δεικνόντάς της με το βλέμα και τη στάση του σώματός του ότι ήθελε να κρατήσουν τα χέρια. Η Ελένη κούνησε καταφατικά το κεφάλι, άπλωσε κι εκείνη το χέρι της και κράτησε το δικό του.

Η ιστορία συνεχίζεται...

Κάποια στιγμή την ώρα του έργου, ο Γιάννης άφησε το χέρι της Ελένης και έκανε μια κίνηση για να την πάρει αγκαλιά...

Ο/Η εκπαιδευτικός λέει πάλι **cut**. Τα παιδιά συζητούν τη σκηνή. Πώς θα έπρεπε να γίνει σωστά; Τα βοηθάμε να καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι ο Γιάννης θα έπρεπε να ρωτήσει την Ελένη αν θέλει να την κρατήσει αγκαλιά.

Η ιστορία συνεχίζεται...

Κάποια στιγμή την ώρα του έργου, ο Γιάννης άφησε το χέρι της Ελένης, πλησίασε το στόμα του στο αυτί της και ρώτησε «μπορώ να σε πάρω αγκαλιά;». Η Ελένη κούνησε αρνητικά το κεφάλι της και είπε «Δεν θέλω αυτή τη στιγμή». Ο Γιάννης απομάκρυνε το σώμα του. Τα παιδιά συνέχισαν να βλέπουν την ταινία...

Ζητάμε από τους δύο εθελοντές/ριες να παραμείνουν στο κέντρο. Εξηγούμε στα παιδιά ότι μπορούν να κάνουν ερωτήσεις στο Γιάννη και στην Ελένη για το πώς αισθάνθηκαν στις διάφορες σκηνές του έργου. Τα παιδιά θα μπορούσαν να μοιραστούν αντίστοιχες δικές τους εμπειρίες.

Χρησιμοποιούμε την ιστορία για να μιλήσουμε για το Σεβασμό, την Ενεργητική Ακρόαση και την Ενσυναίσθηση. Τα στοιχεία δηλαδή που χρειάζονται για να δώσουμε ή να ζητήσουμε Συναίνεση.

Λέμε στα παιδιά ότι υπάρχουν τρεις λέξεις που συνοψίζουν όλα τα παραπάνω. Γράφουμε στον πίνακα ΡΩΤΑ – ΑΚΟΥ – και ΣΕΒΑΣΟΥ. Ζητάμε από τα παιδιά να τις επαναλάβουν.

Βίντεο (20')

Εξηγούμε στα παιδιά ότι θα δούμε ένα βίντεο που είναι μεταφορικό. Δηλαδή ενώ μιλάμε για τις ρομαντικές και ερωτικές σχέσεις δείχνει εικόνες από αθλήματα. Γι' αυτό θα σταματάμε στις διάφορες σκηνές για να τις επεξηγήσουμε.

Ξεκινάμε το βίντεο και παγώνουμε την οθόνη μετά από κάθε σκηνή όταν εμφανίζεται η Τζέιν και παρουσιάζονται τα λόγια της. Αναλύουμε τα λόγια της Τζέιν και τα συνδέουμε με τη σκηνή που προηγήθηκε.

Προς το τέλος του βίντεο γίνεται αναφορά στην αδυναμία συναίνεσης σε περίπτωση μέθης ή χρήσης ουσιών.

Επισημαίνουμε τη σκηνή της σύλληψης και λέμε στην τάξη ότι θα διαβάσουμε μια ιστορία και θέλουμε τη βοήθειά τους.

Διαβάζουμε την παρακάτω ιστορία.

Η Σόφη είναι 14 χρονών. Στο πάρτι για τα γενέθλια του συμμαθητή της του Αντώνη, βρήκαν με κάτι άλλα παιδιά στο ντουλάπι της κουζίνας ένα μπουκάλι βότκα. Η Σόφη ήπιε πολύ από αυτό το μπουκάλι και σε λίγο άρχισε να μην αισθάνεται καλά. Δυσκολευόταν να μιλήσει, δεν είχε ισορροπία και παραπατούσε ενώ ένιωθε ότι ήθελε να κάνει εμετό. Ο Στέλιος ένα άλλο δεκαπεντάχρονο παιδί που ήταν στο πάρτι την πλησίασε και προσπάθησε να τη φιλήσει, ενώ την τράβηξε από το χέρι προς την κρεβατοκάμαρα του σπιτιού.

Σε αυτό το σημείο σταματάμε την ιστορία για να ρωτήσουμε τα παιδιά: *Πιστεύετε ότι ήταν σωστό αυτό που έκανε ο Στέλιος;*

Δίνουμε την ευκαιρία να αναλογιστούν όσα προηγουμένως αναφέρθηκαν στο βίντεο για τη χρήση αλκοόλ.

Εξηγούμε ότι:

Το αλκοόλ μπορεί να επηρεάσει σημαντικά **την ικανότητα ενός ατόμου να δώσει έγκυρη συναίνεση** για σεξουαλική πράξη.

Το αλκοόλ δρα στον εγκέφαλο και:

- μειώνει την κρίση και την ικανότητα λήψης αποφάσεων
- μειώνει τις αναστολές
- επηρεάζει τη μνήμη και την αντίληψη
- δυσκολεύει την καθαρή επικοινωνία

Λέμε στα παιδιά ότι η ιστορία συνεχίζεται αλλά υπάρχει ένα κενό μέχρι την επόμενη μέρα όταν...

...το απόγευμα ένας αστυνομικός χτύπησε την πόρτα στο σπίτι του Στέλιου και ζήτησε από τον ίδιο και τους γονείς του να έρθουν μαζί τους στο Αστυνομικό Τμήμα καθώς, όπως τους ενημέρωσε, εκκρεμούσε ποινική δίωξη κατά του γιου τους.

Εξηγούμε στα παιδιά με απλά λόγια ότι:

«Όταν κάποιος κάνει κάτι που απαγορεύεται από τον νόμο, το κράτος ξεκινά μια διαδικασία για να δει τι έγινε και αν πρέπει να τιμωρηθεί.» Ενώ στη σύλληψη «Η αστυνομία κρατάει κάποιον και δεν τον αφήνει να φύγει, γιατί πιστεύει ότι έκανε κάτι παράνομο.»

Όταν συλλαμβάνεται ένα ανήλικο άτομο, συλλαμβάνονται και οι γονείς του. Ο νόμος λέει ότι έχουν και αυτοί ευθύνη για παραμέληση εποπτείας ανηλίκου.

Χωρίζουμε τα παιδιά σε ομάδες. Λέμε να συζητήσουν στην ομάδα τους και να σκεφτούν τι μπορεί να έχει συμβεί. Τα παιδιά μοιράζονται στην ολομέλεια τις σκέψεις τους.

Με αφορμή αυτή τη κουβέντα εξηγούμε ότι κάθε πράξη με σεξουαλικό περιεχόμενο που γίνεται χωρίς συναίνεση είναι σεξουαλική κακοποίηση και τιμωρείται.

Αφού ολοκληρωθεί το βίντεο στεκόμαστε στην τελική καρτέλα της Σύνοψης.

Σύνοψη (15')

Επαναλαμβάνουμε μία-μία τις προτάσεις στη σύνοψη και βεβαιωνόμαστε ότι τα παιδιά τις έχουν καταλάβει.

Θυμίζουμε τη φράση «ΡΩΤΑ – ΑΚΟΥ – και ΣΕΒΑΣΟΥ» που αναφέρθηκε στην δραστηριότητα «Στον κινηματογράφο».

Χωρίζουμε την τάξη σε τρεις ομάδες. Κάθε ομάδα παίρνει από μία λέξη (ΡΩΤΑ – ΑΚΟΥ – και ΣΕΒΑΣΟΥ).

Με τη σειρά και μετά από το σύνθημά μας η κάθε ομάδα λέει φωναχτά τη λέξη της.

Καλούμε όσα παιδιά θέλουν να έρθουν στο κέντρο της τάξης και να σχηματίσουν ένα κύκλο. Τα παιδιά επαναλαμβάνουν τη λέξη που είχε η ομάδα τους και στο τέλος όλα μαζί λένε δυνατά «ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Το έργο «Νευροδιαφορετικότητα και Εφηβεία: Σώμα, Σχέσεις και Συναίνεση» υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος PLATO, με φορέα υλοποίησης την Ως Αιδώ. Το πρόγραμμα "Protecting democracy, human rights and the rule of law through an open civic space" (PLATO) στοχεύει στην ενίσχυση της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αξιών της Ε.Ε. και της ευαισθητοποίησης για αυτά μέσω της στήριξης Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ) στην Ελλάδα και την Κύπρο που δραστηριοποιούνται σε αυτούς τους τομείς, καθώς και μέσω της ενίσχυσης των γνώσεων, των ικανοτήτων και της βιωσιμότητάς τους. Το PLATO συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του προγράμματος Citizens, Equality, Rights and Values (CERV), το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ με συνολικό ποσό επιχορήγησης €3,1 εκ. Συντονιστής του PLATO είναι το Ίδρυμα Μποδοσάκη (Ελλάδα), σε σύμπραξη με το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ (Κύπρος).

Δήλωση αποποίησης ευθύνης:

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA), του Ιδρύματος Μποδοσάκη ή του Κέντρου Στήριξης ΜΚΟ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, ο Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA), το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

